

ธรรมเทศนา • หลวงปู่ดูลย์ อตุโล

จิตคือพุทธะ

Mind is the Buddha

“จิตหนึ่ง” — พระพุทธเจ้าทั้งปวงและสัตว์โลกทั้งสิ้น
ไม่ได้เป็นอะไรเลย นอกจากเป็นเพียงจิตหนึ่ง

สารบัญ

เนื้อความ	๓
อ่านประกอบ	๓๖
ที่มาและการเผยแพร่	๓๘

ธรรมเทศนา · หลวงปู่ดูลย์ อตุโล

จิตคือพุทธะ

Mind is the Buddha

“จิตหนึ่ง” — พระพุทธเจ้าทั้งปวงและสัตว์โลกทั้งสิ้น
ไม่ได้เป็นอะไรเลย นอกจากเป็นเพียงจิตหนึ่ง

พระพุทธเจ้าทั้งปวง และสัตว์โลกทั้งสิ้นไม่ได้เป็นอะไรเลย
นอกจากเป็นเพียง จิตหนึ่ง นอกจาก จิตหนึ่ง และมีได้มีอะไรตั้งอยู่เลย
จิตหนึ่งซึ่งปราศจากการตั้งต้นนี้ เป็นสิ่งที่มีไม่ได้เกิดขึ้น
และไม่อาจถูกทำลายได้เลย

*All the Buddhas throughout the universe and all sentient beings in their
entirety are nothing whatsoever apart from the One Mind alone. Beyond
the One Mind, nothing whatsoever exists. This One Mind, which is free from
any basis or origin, is that which was never born and cannot be destroyed.*

มันไม่ใช่เป็นของสีเขียว หรือสีเหลือง และไม่มีทั้งรูป ไม่มีทั้งการปรากฏ
ไม่ถูกนับรวมอยู่ในบรรดาสิ่งที่มีการตั้งอยู่ และไม่มีการตั้งอยู่
ไม่ว่าจะลงความเห็นว่า เป็นของใหม่หรือของเก่า
ไม่ใช่ของยาวหรือของสั้น ของใหญ่หรือของเล็ก ทั้งนี้
เพราะมันอยู่เหนือขอบเขต เหนือการวัด เหนือการตั้งชื่อ
เหนือการทิ้งร่องรอยไว้ และเหนือการเปรียบเทียบทั้งหมด

It is not green or yellow, nor does it have form or appearance. It is not counted among things that have an established nature, nor does it have any establishment. One cannot conclude that it is new or old, long or short, great or small. This is because it exists beyond all boundaries, beyond measurement, beyond naming, beyond leaving traces, and beyond all comparison whatsoever.

จิตหนึ่ง นี้ เป็นสิ่งที่เราเห็นตำตาเราอยู่แท้ ๆ แต่จงลองไปใช้เหตุผล
(ว่ามันเป็นอะไรเป็นต้น) กับมันเข้าดูซิ
เราจะหล่นลงไปสู่ความผิดพลาดทันที สิ่งนี้เป็นเหมือนกับความว่าง
อันปราศจากขอบทุก ๆ ด้าน ซึ่งไม่ว่าจะหยั่ง หรือวัดได้

This One Mind is the thing we see directly before our eyes, and yet if you were to apply logic to it—attempting to determine what it is—you would fall into error immediately. It is like the Void (emptiness), which has no boundaries on any side, which cannot be sounded or measured.

จิตหนึ่ง นี้เท่านั้น เป็น พุทธะ

ไม่มีความแตกต่างระหว่างพุทธะกับสัตว์โลกทั้งหลาย
เพียงแต่ว่าสัตว์โลกทั้งหลายไปยึดมั่นต่อรูปธรรมต่าง ๆ เสีย
และเพราะเหตุนี้ เขาจึงแสวงหาพุทธภาวะจากภายนอก
การแสวงหาของสัตว์เหล่านั้นทำให้เขาพลาดจากพุทธภาวะ
การทำเช่นนั้น เท่ากับ การใช้สิ่งที่เป็นพุทธะ ให้เที่ยวแสวงหาพุทธะ
และการใช้จิตให้เที่ยวจับฉวยจิต
แม้ว่าเขาเหล่านั้นจะได้พยายามจนสุดความสามารถของเขา
อยู่ตั้งกัลป์หนึ่งเต็ม ๆ เขาก็จะไม่สามารถถึงพุทธภาวะได้เลย

This One Mind alone is the Buddha. There is no difference between the Buddha and sentient beings whatsoever. The only difference is that sentient beings cling to various material forms (rūpdhamma), and because of this, they seek Buddha-nature from outside themselves. Their seeking causes them to miss Buddha-nature. Doing so is equivalent to using the Buddha to seek for the Buddha, and using the mind to grasp the mind. Though they exert themselves to the fullest for an entire kalpa, they will not be able to reach Buddha-nature.

เขาไม่รู้ว่า ถ้าเขาเอง เพียงแต่หยุดความคิดปรุงแต่ง
และหมดความกระวนกระวายเพราะการแสวงหา เสียเท่านั้น
พุทธะก็ปรากฏตรงหน้าเขา เพราะว่าจิต นี้คือ พุทธะ นั่นเอง และพุทธะ
คือ สิ่งที่มีชีวิตทั้งหลายทั้งปวง นั่นเอง สิ่ง ๆ นี้ เมื่อปรากฏอยู่ที่สามัญสัตว์
จะเป็นสิ่งเล็กน้อยก็หาไม่ และเมื่อปรากฏอยู่ที่พระพุทธเจ้าทั้งหลาย
จะเป็นสิ่งใหญ่หลวงก็หาไม่

They do not know that if they simply ceased all fabricated thinking and gave up the restless grasping for attainment, the Buddha would appear before them. This is because the mind itself is the Buddha, and the Buddha is all living beings whatsoever. When this very thing appears in an ordinary person, it is no small matter; and when it appears in the Buddhas, it is no great matter.

สำหรับการบำเพ็ญปารมิตาทั้ง ๖ ก็ดี การบำเพ็ญข้อวัตรปฏิบัติที่คล้าย ๆ กันอีกเป็นจำนวนมากก็ดี

หรือการได้บุญมากมายนับไม่ถ้วนเหมือนจำนวนเม็ดทรายในแม่น้ำคงคาก็ดี เหล่านี้นั้นจงคิดดูเถิด

เมื่อเราเป็นผู้สมบูรณ์โดยสัจจะพื้นฐานในทุกกรณีอยู่แล้ว คือเป็น จิตหนึ่ง หรือ เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับพุทธทั้งหลายอยู่แล้ว

เราก็ไม่ควรพยายามจะเพิ่มเติมอะไรให้แก่สิ่งที่สมบูรณ์อยู่แล้วนั้น ด้วยการบำเพ็ญวัตรปฏิบัติต่าง ๆ ซึ่งไร้ความหมายเหล่านั้นไม่ใช่หรือ เมื่อไรโอกาสอำนวยให้ทำก็ทำมันไป และเมื่อโอกาสผ่านไปแล้ว อยู่เฉย ๆ ก็แล้วกัน

With regard to the practice of the six perfections (pāramī) and the performance of countless other practices similar to them, or the accumulation of immeasurable merit like the grains of sand in the Ganges River—reflect on this: since we are already complete in the ultimate truth and are the One Mind, or are already at one with all the Buddhas, we should not attempt to add anything to that which is already complete through such meaningless practices. When occasion permits, perform them; when occasion passes, simply rest.

ถ้าเรายังไม่เห็นตระหนกอย่างเด็ดขาดลงไปว่า จิต นั่นคือ พุทธะ ก็ดี และถ้าเรายัง ยึดมั่นถือมั่น ต่อรูปธรรมต่าง ๆ อยู่ก็ดี ต่อวัตรปฏิบัติต่าง ๆ อยู่ก็ดี และต่อวิธีการบำเพ็ญบุญกุศลต่าง ๆ ก็ดี แนวความคิดของเรายังคงผิดพลาดอยู่ และไม่เข้าร่องเข้ารอยกันกับ ทาง ทางโน้นเสียเลย

If we have not decisively seen that the mind is the Buddha, whether we still cling to various material forms or still cling to various practices or still cling to various wholesome deeds—our understanding will remain mistaken and will not accord with the Way at all.

จิตหนึ่ง นั้นแหละคือ พุทธะ ไม่มีพุทธะอื่นใดที่ไหนอีก
ไม่มีจิตอื่นใดที่ไหนอีก มันแจ่มจ้าและไร้ตำหนิเช่นเดียวกับความว่าง คือ
มันไม่มีรูปร่างหรือปรากฏการณ์ใด ๆ เลย
ถ้าเราใช้จิตของเราให้ปรุงแต่งความคิดฝันต่าง ๆ นั้น
เท่ากับเราทิ้งเนื้อหาอันเป็นสาระเสีย
แล้วไปผูกพันตัวเองอยู่กับรูปธรรมซึ่งเป็นเหมือนกับเปลือก
พุทธะซึ่งมีอยู่ตลอดกาลนั้นไม่ใช่พุทธะของความยึดมั่นถือมั่น

The One Mind alone is the Buddha. There is no other Buddha anywhere, nor any other mind anywhere. It is brilliant and flawless just like the Void—it has no form or phenomenon whatsoever. If we use our mind to fabricate various dreams and fantasies, this is equivalent to discarding the essential content and binding ourselves to material forms which are merely like husks. The Buddha which has existed eternally is not the Buddha of clinging and grasping.

การปฏิบัติปารมิตาทั้ง ๖ และการบำเพ็ญข้อวัตรปฏิบัติต่าง ๆ
ที่คล้ายคลึงกันอีกเป็นจำนวนนับไม่ถ้วน
ด้วยเจตนาที่จะเป็นพุทธะสักองค์หนึ่งนั้น
เป็นการปฏิบัติชนิดที่คืบหน้าทีละขั้น ๆ
แต่พุทธะซึ่งมีอยู่ตลอดกาลดังที่กล่าวแล้วนั้น
หาใช่พุทธะที่ลุถึงได้ด้วยการปฏิบัติเป็นขั้น ๆ เช่นนั้นไม่
เรื่องมันเป็นเพียงแต่ ตื่น และ สนิมตา ต่อจิตหนึ่งนั้นเท่านั้น
และไม่มีอะไรที่จะต้องบรรลุถึงอะไร นี่แหละคือพุทธะที่แท้จริง
พุทธะและสัตว์โลกทั้งหลาย คือจิตหนึ่งนี้เท่านั้น
ไม่มีอะไรอื่นนอกไปจากนี้อีกเลย

The practice of the six perfections and the performance of countless other practices similar to them with the intention of becoming a Buddha are practices that progress gradually, step by step. But the Buddha which has existed eternally, as stated earlier, is not one that is reached through such gradual step-by-step practice. It is simply a matter of awakening to and forgetting oneself in this One Mind. And there is nothing whatsoever to attain. This is the true Buddha. The Buddha and all sentient beings are this One Mind alone. Nothing exists apart from this.

จิตเป็นเหมือนกับความว่าง ซึ่งภายในนั้นย่อมไม่มีความสับสน
และความไม่ดีต่าง ๆ ดังจะเห็นได้ในเมื่อดวงอาทิตย์ผ่านไปในที่ว่างนั้น
ย่อมส่องแสงไปได้ทั้งสี่มุมโลก เพราะว่าเมื่อดวงอาทิตย์ขึ้น
ย่อมให้ความสว่างทั่วพื้นโลก ความว่างที่แท้จริงนั้น มันก็ไม่ได้สว่างขึ้น
และเมื่อดวงอาทิตย์ตก ความว่างก็ไม่ได้มืดลง
ปรากฏการณ์ของความสว่างและความมืดย่อมสลับเปลี่ยนซึ่งกันและกัน
แต่ธรรมชาติของความว่างนั้นยังคงไม่เปลี่ยนแปลงอยู่นั่นเอง
จิตของพุทธะและของสัตว์โลกทั้งหลายก็เป็นเช่นนั้น

Mind is like the Void, and within that void there is neither confusion nor any impurity. Just as when the sun passes through the void it illuminates all four directions, so when the sun rises it bathes the whole earth in light. Yet the true Void does not become bright when the sun rises, nor does it become dark when the sun sets. The phenomena of brightness and darkness alternate with one another, but the nature of the Void remains unchanging. The mind of the Buddha and that of all sentient beings is just so.

ถ้าเรามองดูพุทธะ

ว่าเป็นผู้แสดงออกซึ่งความปรากฏของสิ่งที่บริสุทธิ์ผ่องใสและรู้แจ้งก็ดี
หรือมองสัตว์โลกทั้งหลายว่า

เป็นผู้แสดงออกซึ่งความปรากฏของสิ่งที่โง่เง่า มีดมน

และมีอาการสับสนก็ดี ความรู้สึกนึกคิดเหล่านี้

อันเป็นผลเกิดมาจากความยึดมั่นต่อรูปธรรมนั้น

จะกันเราไว้เสียจากความรู้อันสูงสุด

ถึงแม้ว่าเราจะได้ปฏิบัติมาตลอดก็กลับนับไม่ถ้วน

ประดุจเม็ดทรายในแม่น้ำคงคาแล้วก็ตาม มีแต่ จิตหนึ่งเท่านั้น

และไม่มีสิ่งอื่นใดแม้แต่อนุภาคเดียวที่จะอิงอาศัยได้ เพราะ จิตนั่นเอง คือ
พุทธะ

Whether we view the Buddha as the one who manifests the appearance of clarity and awakens, or whether we view sentient beings as the ones who manifest the appearance of delusion, darkness, and confusion—these very feelings and thoughts, arising from clinging to material forms, keep us from the highest knowledge. Though we were to practice for countless kalpas equal to the grains of sand in the Ganges River, there is only the One Mind alone, and not a single atom of anything else to rely upon. This is because the mind itself is the Buddha.

เมื่อพวกเราที่เป็นนักศึกษาเรื่อง ทาง ทางโน้น ไม่ลืมตาต่อสิ่งซึ่งเป็นสาระ
กล่าวคือ จิตนี้ พวกเราจะปิดบัง จิต นั้นเสีย

ด้วยความคิดปรุงแต่งของเราเอง พวกเราจะเที่ยวแสวงหา พุทธะ
นอกตัวเราเอง พวกเรายังคงยึดมั่นต่อรูปธรรมทั้งหลาย
ต่อการปฏิบัติเมื่อบุญต่าง ๆ ทำนองนั้น ทั้งหมดนี้เป็นอันตราย
และไม่ใช้หนทางอันนำไปสู่ความรู้อันสูงสุดที่กล่าวนั้นแต่อย่างใด

When we students of the Way do not forget ourselves in that which is essential—namely, this mind—we obscure the Mind with our own fabricated thoughts. We seek the Buddha outside ourselves. We still cling to material forms and various meritorious practices. All of this is dangerous and is in no way the path leading to the highest knowledge spoken of here.

เนื้อแท้แห่งสิ่งสูงสุดนั้น โดยภายในแล้วย่อมเหมือนกับไม้หรือก้อนหิน คือ
ภายในนั้นปราศจากการเคลื่อนไหว

และโดยภายนอกแล้วย่อมเหมือนกับความว่าง กล่าวคือ
ปราศจากขอบเขตหรือสิ่งกีดขวางใด ๆ สิ่งนี้ไม่ใช่เป็นฝ่ายนามธรรม
หรือฝ่ายรูปธรรม มันไม่มีที่ตั้งเฉพาะ ไม่มีรูปร่าง
และไม่อาจจะหายไปได้เลย

The essence of the highest, inwardly, is like wood or stone—that is, it is free from movement—and outwardly it is like the Void—that is, free from boundaries or obstacles. This is neither abstract nor concrete. It has no specific location, no form or shape, and cannot be destroyed.

จิตนี้ไม่ใช่จิตซึ่งเป็นความคิดปรุงแต่ง มันเป็นสิ่งซึ่งอยู่ต่างหาก
ปราศจากการเกี่ยวข้องกับรูปธรรมโดยสิ้นเชิง ฉะนั้น
พระพุทธเจ้าทั้งหลายและสัตว์โลกทั้งปวงก็เป็นเช่นนั้น
พวกเราเพียงแต่สามารถปลดปล่อยตนเองออกจากความคิดปรุงแต่งเท่านั้น
พวกเราจะประสบความสำเร็จทุกอย่าง

This mind is not the mind that is fabricated thought. It is something which exists otherwise, completely free from involvement with material forms. Therefore, all the Buddhas and all sentient beings are likewise. We need only strip ourselves of fabricated thinking, and we will accomplish everything.

หลักธรรมที่แท้จริงก็คือ จิต นั้นเอง ซึ่งถ่านอกไปจากนั้นแล้ว
ก็ไม่มีหลักธรรมใด ๆ จิตนั้นแหละคือหลักธรรม
ซึ่งถ่านอกไปจากนั้นแล้วมันก็ไม่ใช่จิต จิต นั้น โดยตัวมันเอง ก็ไม่ใช่ จิต
แต่ถึงกระนั้น มันก็ยังไม่ใช่ มิใช่จิต การที่กล่าวว่า จิตนั้นมีใช่จิต
ดังนั้นมันแหละ ย่อมหมายถึง สิ่งบางสิ่งซึ่งมีอยู่จริง สิ่งนี้มันอยู่เหนือคำพูด
ของงเลิกละการคิดและการอธิบายเสียให้หมดสิ้น เมื่อนั้น
เราอาจกล่าวได้ว่า คลองแห่งคำพูดก็ได้ถูกตัดขาดไปแล้ว และ
พฤติของจิต ก็ถูกเพิกถอนขึ้นสิ้นเชิงแล้ว

The true Dharma is the mind itself. Apart from that, there is no Dharma whatsoever. The mind is the Dharma. Apart from that, it is not the mind. The mind by itself is not the mind, and yet it is not non-mind. That the mind is not the mind means this: there is something which truly exists. This lies beyond words. Let all thinking and explanation cease. When this occurs, the stream of words is cut off and the mental activity (pr̥tti) of mind is abandoned completely.

จิตนี้ คือ พุทธโยนิ อันบริสุทธิ์ ซึ่งมีประจำอยู่แล้วในคนทุกคน
สัตว์ซึ่งมีความรู้สึกนึกคิดกระตุกกระตักได้ทั้งหมดก็ดี
พระพุทธเจ้าพร้อมทั้งพระโพธิสัตว์ทั้งหลายทั้งปวงก็ดี
ล้วนแต่เป็นของแห่งธรรมชาติอันหนึ่งเท่านั้น และไม่แตกต่างกันเลย
ความแตกต่างทั้งหลายเกิดขึ้นจากเราคิดผิด ๆ เท่านั้น
ย่อมนำเราไปสู่การก่อสร้างกรรมทั้งหลายทั้งปวงทุกชนิดไม่มีหยุด

This mind is the pure Buddha-ground (buddhayoni) which is present in all people. All sentient beings capable of feeling and consciousness, whether all of them, the Buddhas together with all Bodhisattvas, or any sentient being whatsoever—all are of this one natural reality alone and do not differ. All differences arise solely from our mistaken thinking, and this drives us toward creating every kind of karma without ceasing.

ธรรมชาติแห่งความเป็นพุทธะดั้งเดิมของเรานั้น
โดยความจริงอันสูงสุดแล้ว
เป็นสิ่งที่ไม่มีความหมายแห่งความเป็นตัวตนแม้แต่สักปรมาณูเดียว
สิ่งนั้นคือ ความว่าง เป็นสิ่งที่มีอยู่ในทุกแห่ง สงบเงียบ
และไม่มีอะไรเจือปน มันเป็นสันติสุขที่รุ่งเรืองและเร้นลับ
และก็หมดกันเพียงเท่านั้นเอง

The nature of our original Buddha-nature is, in the highest truth, something which has not the slightest trace of self-identity even as a single atom (paramāṇu). This is the Void—it is present everywhere, peaceful and quiet, and without any admixture. It is a happiness that is both radiant and occluded, and it is simply that alone.

จงเข้าไปสู่สิ่งนี้ได้ลึกซึ้ง โดยการลืมตาต่อสิ่งนี้ด้วยตัวเอง
สิ่งซึ่งอยู่ตรงหน้าเรานี้แหละ คือ สิ่ง สิ่งนั้น ในอัตราที่เต็มทั้งหมดทั้งสิ้น
และสมบูรณ์ถึงที่สุดแล้ว ไม่มีอะไรนอกไปจากนี้อีกแล้ว

Enter deeply into this by forgetting it with your own eyes. This very thing which is before you is complete in its entirety and is perfect in every way. Nothing exists apart from this.

จิต คือ พุทธะ (สิ่งสูงสุด) มันย่อมรวมสิ่งทุกอย่างเข้าไว้ในตัวมันทั้งหมด
นับแต่พระพุทธเจ้าที่ตรัสรู้แล้วทั้งหลายเป็นที่สุดเบื้องสูง
ลงไปจนกระทั่งถึงสัตว์ประเภทที่ต่ำต้อยที่สุด
ซึ่งเป็นสัตว์เลื้อยคลานและแมลงต่าง ๆ เป็นที่สุดในเบื้องต่ำ
สิ่งเหล่านี้ทุกสิ่ง มันย่อมมีส่วนแห่งความเป็นพุทธะเท่ากันหมด และทุก ๆ
สิ่งมีเนื้อหาเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับ พุทธะ อยู่ตลอดเวลา

Mind is the Buddha (the Supreme), and it embraces all things within itself completely. From the Buddhas who have awakened at the highest level all the way down to the lowest category of sentient being—the creatures that crawl and insects at the lowest level—all things have an equal share in Buddha-nature, and every single thing is one and the same in content with the Buddha at all times.

ถ้าพวกเราเพียงแต่สามารถทำความเข้าใจในจิตของเราเองนี้ได้สำเร็จ
แล้วค้นพบธรรมชาติอันแท้จริงของเราเองได้
ด้วยความเข้าใจอันนั้นเท่านั้น มันก็จะเป็นที่แน่นอนว่า
ไม่มีอะไรที่พวกเราจำเป็นต้องแสวงหาแม้แต่อย่างใดเลย

If we were merely to achieve understanding of our own mind and discover its true nature through that very understanding alone, it would be certain that there is nothing whatsoever that we need to seek.

จิตของเรานั้น ถ้าเราทำความสงบเสียบอยู่จริง ๆ เว้นขาดจากการคิดนึก ซึ่งเป็นการเคลื่อนไหวของจิตแม้แต่บ่อยที่สุดเสียให้ได้จริง ๆ ตัวแท้ของมันก็จะปรากฏออกมาเป็นความว่าง แล้วเราจะได้พบว่ามันเป็นสิ่งที่ปราศจากรูป มันไม่ได้กินเนื้อที่อะไร ๆ ที่ไหนแม้แต่จุดเดียว มันไม่ได้ตกลงสู่การบัญญัติว่าเป็นพวกที่มีความเป็นอยู่ หรือ ไม่มีความเป็นอยู่ แม้แต่ประการใดเลย เพราะเหตุที่ สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่เรารู้สึกไม่ได้โดยทางอายตนะ เพราะจิตซึ่งเป็นธรรมชาติที่แท้ของคนเรานั้น มันเป็นครรรค์หรือกำเนิด ไม่มีใครทำให้เกิดขึ้นและไม่อาจถูกทำลายได้เลย

Our mind, if we make it genuinely still—free from thought, which is the very slightest movement of mind—its true nature will reveal itself as the Void. Then we shall discover that it has no form, that it does not occupy any space whatsoever, that it does not fall under the classification of things that have existence or non-existence. The reason for this is that these very things cannot be felt through the sense faculties, for this mind, which is the true nature of our humanity, is the womb or source—it is not made by anyone and cannot be destroyed.

ในการทำปฏิกิริยาตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ นั้น
มันเปลี่ยนรูปของมันเองออกมาเป็นปรากฏการณ์ต่าง ๆ
เพื่อสะดวกในการพูด เราพูดถึงจิตในฐานะที่เป็นตัวสติปัญญาที่นึกคิด
หรือสร้างสิ่งต่าง ๆ ขึ้นมานั้น
มันเป็นสิ่งที่ไม่อาจถูกกล่าวถึงในการที่จะบัญญัติว่ามันเป็นความมีอยู่
หรือ ไม่ใช่ความมีอยู่

In responding to various surroundings, it transforms itself into various phenomena for the sake of convenience in speech. We speak of the mind as an intelligent being that thinks or creates things. It is something that cannot be said to classify as having existence or not having existence.

ยิ่งไปกว่านั้นอีก แม้ในขณะที่มันทำหน้าที่สร้างสิ่งต่าง ๆ ขึ้นมา
ในฐานะที่ตอบสนองต่อกฎแห่งความเป็นเหตุและผลของกันและกันนั้น
มันก็ยังเป็นสิ่งที่เรารู้สึกไม่ได้โดยทางอายตนะ ตา หู จมูก ลิ้น กาย
และมโนทวาร อยู่นั่นเอง ถ้าเราทราบความเป็นจริงข้อนี้
เราทำความสงบเงียบสนิทอยู่ในภาวะแห่งความไม่มีอะไร ในขณะที่นั้น
พวกเรากำลังเดินอยู่แล้วในทางแห่งพระพุทธเจ้าทั้งหลายโดยแท้จริง
ดังนั้น เราควรเจริญจิตให้หยุดอยู่บนความไม่มีอะไรเลยทั้งสิ้น

Moreover, even while it performs the function of creating things in accord with the law of cause and effect, it remains something that cannot be felt through the sense faculties—the eye, ear, nose, tongue, body, and mental faculty. If we know this truth and remain quiet in the state of nothingness, at that moment we are already walking the path of all the Buddhas in truth. Therefore, we should develop the mind to rest on complete nothingness.

มูลธาตุทั้ง ๕ ซึ่งประกอบกันขึ้นเป็นวิญญานนั้น เป็นของว่างเปล่า
และมูลธาตุทั้ง ๕ ของรูปกายนั้น

ไม่ใช่เป็นสิ่งที่ประกอบกันขึ้นเป็นตัวของเรา จิตจริงแท้ นั้น ไม่มีรูปร่าง
และไม่มีอาการมาหรืออาการไป ธรรมชาติเดิมแท้ของเรานั้นเป็นสิ่งที่
หนึ่ง ซึ่งไม่มีการตั้งต้นที่การเกิด และไม่มีการสิ้นสุดลงที่การตาย
แต่เป็นของสิ่งเดียวกันรวด และปราศจากการเคลื่อนไหวใด ๆ

ในส่วนลึกจริง ๆ ของมันทั้งหมด

The five roots of the viññāṇa (spirit-vehicle) are empty of self, and the five elements of material form are not what compose our true self. The true mind has no form and has no coming or going. The original nature of us is one thing which has no beginning through birth and no end through death, but is one continuous reality, completely free from movement in its deepest nature.

จิตของเรากับสิ่งต่าง ๆ ซึ่งแวดล้อมเราอยู่นั้นเป็นสิ่งสิ่งเดียวกัน
ถ้าเราทำความเข้าใจได้ตามนี้จริง ๆ
เราจะได้รู้ถึงความรู้แจ้งเห็นแจ้งได้โดยแวบเดียวในขณะนั้น
และเราเป็นผู้ที่ไม่ต้องเกี่ยวข้องในโลกทั้งสามอีกต่อไป
เราจะเป็นผู้อยู่เหนือโลก
เราไม่มีการโน้มเอียงไปสู่การเกิดใหม่อีกแม้แต่นิดเดียว
เราจะเป็นแต่ตัวเราเองเท่านั้น ปราศจากความคิดปรุงแต่งโดยสิ้นเชิง
และเป็นสิ่งเดียวกับสิ่งสูงสุดสิ่งนั้น
เราจะได้รู้ถึงภาวะแห่งความที่ไม่มีอะไรปรุงแต่งได้อีกต่อไป ฉะนั้น
นี้แหละคือหลักธรรมะที่เป็นหลักมูลฐานอยู่ในที่นี้

Our mind and the things which surround us are one and the same thing. If we truly come to this understanding, we will attain illumination and awakeness in a single instant. We will be people no longer involved in the three realms of existence. We will be beyond the world. We will have no inclination toward rebirth. We will be ourselves alone, free from all fabricated thinking, and identical with that Supreme Thing. We will attain the state where nothing is fabricated any longer. Therefore, this is the fundamental Dharma principle here.

สัมมาสัมโพธิ

เป็นชื่อของการเห็นแจ้งชัดว่าไม่มีธรรมใดเลยที่ไม่เป็นโมฆะ
ถ้าเราเข้าใจความจริงข้อนี้แล้ว
ของหลอกลวงทั้งหลายจะมีประโยชน์อะไรแก่เรา

Sammāsambodhi (Perfect Enlightenment) is the name for the vision that there is no Dharma whatsoever which is not void (suñña). If we understand this truth, what benefit would any deception bring us?

ปรัชญา คือ ความรู้แจ้ง ความรู้แจ้ง คือ จิตต้นกำเนิดดั้งเดิม
ซึ่งปราศจากรูป ถ้าเราสามารถทำความเข้าใจได้ว่า
ผู้กระทำและสิ่งที่ถูกกระทำ คือ จิตและวัตถุ เป็นสิ่ง ๆ เดียวกัน นั่นแหละ
จะนำเราไปสู่ความเข้าใจอันนี้เอง
พวกเราจะได้สัมผัสต่อสัจธรรมที่แท้จริงด้วยตัวเราเอง

Paññā (wisdom/insight) is knowing. Knowing is the original primordial mind free from form. If we can understand that the doer and the thing done are mind and matter—one and the same thing—this very understanding leads us to this knowing. We will awaken to the highest truth by ourselves.

สัจธรรมที่แท้จริงของเรานั้น ไม่ได้หายไปจากเรา
แม้ในขณะที่เรากำลังหลงผิดอยู่ด้วยอวิชชา
และไม่ได้รับกลับมาในขณะที่เรามีการตรัสรู้
มันเป็นธรรมชาติแห่งภูตตถตา ในธรรมชาตินี้ ไม่มีทั้งอวิชชา
ไม่มีทั้งสัมมาทิฐิ มันเต็มอยู่ในความว่าง
เป็นเนื้อหาอันแท้จริงของจิตหนึ่งนั้น เมื่อเป็นดั่งนั้นแล้ว อารมณ์ต่าง ๆ
ที่จิตของเราได้สร้างขึ้น ทั้งฝ่ายนามธรรมและฝ่ายรูปธรรม
จะเป็นสิ่งซึ่งอยู่ภายนอกความว่างนั้นได้อย่างไร

The highest truth of us does not disappear from us even while we are lost in avidyā (spiritual ignorance), nor does it return to us when we have right understanding. It is the nature of ultimate reality (bhūtataṭṭā). In this nature, there is neither ignorance nor right understanding. It is filled with the Void and is the true content of the One Mind. Since this is so, how can all the emotions and conditions which our mind has created—both abstract and concrete—possibly exist outside this Void?

โดยหลักฐานแล้ว ความว่างนั้น เป็นสิ่งซึ่งปราศจากมิติต่าง ๆ
แห่งการกินเนื้อที่ คือ ปราศจากกิเลส ปราศจากกรรม ปราศจากอวิชชา
และปราศจากสัมมาทิฐิ พวกเราต้องทำความเข้าใจอย่างกระจ่างแจ้งว่า
โดยแท้จริงแล้ว ไม่มีอะไรเลย ไม่มีมนุษย์สามัญ ไม่มีพุทธทั้งหลาย
เพราะว่าในความว่างนั้น ไม่มีอะไรบรรจุอยู่แม้เท่าเส้นขนที่เล็กที่สุด
อันเป็นสิ่งที่สามารถจะมองเห็นได้โดยทางมิติหรือกฎแห่งการกินเนื้อที่เลย
มันไม่ต้องอาศัยอะไร และไม่ติดเนื่องอยู่กับสิ่งใด
มันเป็นความงามที่ไร้ตำหนิ เป็นสิ่งซึ่งอยู่ได้ด้วยตัวมันเอง
และเป็นสิ่งสูงสุดที่ไม่มีอะไรสร้างขึ้น
มันเป็นเพชรพลอยที่อยู่เหนือการตีค่าทั้งปวงเสียจริง ๆ เราต้องแยก
“รูปถอด” ด้วยวิชา มรรคจิต เหตุต้องละ ผลต้องละ ใช้หนี้ทั้งหมด
พ้นเหตุเกิด

*Fundamentally, the Void is something free from all dimensions of space—
free from defilements, free from karma, free from ignorance, and free from
right understanding. We must come to clear understanding that in truth
there is nothing—no ordinary human being, no Buddha—for within the
Void there is not even a hair's breadth of space that can be perceived
through the dimension or law of space. It does not depend on anything
and is not connected to anything. It is immaculate beauty, something
which exists by itself alone, and is the ultimate thing that was not created.
It is a jewel beyond all valuation. We must separate ourselves from the
'extracted form' (rūpathoda) through wisdom, and the path must be
abandoned, the fruit must be abandoned—the debt is repaid and the
cause of becoming is exhausted.*

สิ่งมีชีวิตและไม่มีชีวิตในจักรวาล มีนับไม่ถ้วน รวมแล้วมี รูป กับ นาม สองอย่างเท่านั้น นามเดิม ก็คือ ความว่างของจักรวาล เข้าคู่กันเป็น เหตุเกิด ตัวอวิชชา เกิดเหตุก่อ ที่ใดมีรูป ที่นั่นต้องมีนาม ที่ใดมีนาม ที่นั่นต้องมีรูป รูปนามรวมกันเป็นเหตุเกิดปฏิกิริยา ให้เปลี่ยนแปลงตลอดกาล และเกิดกาลเวลาขึ้น คือ รูปย่อมมีความดึงดูดซึ่งกันและกัน จึงเป็นเหตุให้รูปเคลื่อนไหว และหมุนรอบตัวเองตามปัจจัย รูปเคลื่อนไหวได้ ต้องมีนาม ความว่างคั่นระหว่างรูป รูปจึงเคลื่อนไหวได้

Sentient and non-sentient beings in the universe are numberless. When combined, there are only form and name (rūpa-nāma) in total. Original name is the void of the universe paired with form-and-name as cause of becoming. Where there is form, there must be name; where there is name, there must be form. Form and name together create causation and reaction, changing continuously and giving rise to time. Form has attraction for itself, which is the cause for form to move and rotate around itself according to conditions. For form to move, there must be name. The void interspaces between form, which is why form can move.

เมื่อสภาวะธรรมเป็นอย่างนี้ สรรพสิ่งของวัตถุ สสารมีชีวิต และไม่มีชีวิต จึงต้องเปลี่ยนแปลง เป็นไตรลักษณ์ เกิด ดับ สืบต่อทุกขณะจิต ไม่มีวันหยุดนิ่งให้คงทนเป็นปัจจุบันได้

When the nature of phenomena is thus, all things—matter both living and non-living—must change as the three characteristics (anicca): arising, passing away, and continuity. Every instant the mind never stops shifting.

จิตวิญญาณ ก็เกิดมาจาก รูปนาม ของจักรวาล
มันเป็นมายาหลอกลวงแล้วเปลี่ยนแปลงให้คนหลง จากรูปนามไม่มีชีวิต
เปลี่ยนมาเป็นรูปนามที่มีชีวิต จากรูปนามที่มีชีวิต
มาเป็นรูปนามมีชีวิตที่มีจิตวิญญาณ
แล้วจิตวิญญาณก็เปลี่ยนแปลงแยกออกจากกัน คงเหลือแต่
“นามว่างที่ปราศจากรูป” นี่เป็นจุดสุดยอดของการหลอกลวงของรูปนาม

Mind-and-spirit (viññāṇa) arises from the form-and-name of the universe. It is a magical illusion that transforms and causes people to become deluded. From form-and-name without life, it transforms to form-and-name with life; from form-and-name with life, it becomes form-and-name with both life and spirit. Then spirit itself transforms and separates from itself, leaving only 'name without form'—this is the pinnacle of form-and-name's deception.

ต้นเหตุเกิดรูปนามของจักรวาลนั้น เป็นเหตุเกิด “รูปนามพิภพ” ต่าง ๆ
ตลอดจนดวงดาวนับไม่ถ้วน เพราะไม่มีที่สิ้นสุด รูปนามพิภพต่าง ๆ
เป็นเหตุให้เกิด “รูปนามพืช” รูปนามพืชเป็นเหตุให้เกิด “รูปนามสัตว์”
เคลื่อนไหวได้ จึงเรียกกันว่า เป็นสิ่งมีชีวิต

The cause giving rise to form-and-name of the universe generates various 'form-name worlds' and countless stars without end. These form-name worlds are the cause that gives rise to 'form-name plants.' Form-name plants are the cause that gives rise to 'form-name animals' that move, which is why we call them living beings.

ความจริง รูปนามจะมีชีวิตหรือไม่มีชีวิต มันก็เคลื่อนไหวได้
เพราะมันมีรูปกับนาม เป็นเหตุเป็นผล ให้เกิดปฏิกิริยาอยู่ในตัว
ให้เคลื่อนไหวตลอดเวลา และ (เกิด) การเปลี่ยนแปลง
เรามองด้วยตาเนื้อไม่เห็น จึงเรียกกันว่าเป็นสิ่งไม่มีชีวิต

In truth, whether form-name has life or does not have life, it moves because it has form and name as cause and effect, creating reactions within itself, causing continuous movement and change. We cannot see it with the eye, so we call it non-living.

เมื่อรูปนามของพืชเปลี่ยนมาเป็นรูปนามของสัตว์
เป็นจุดตั้งต้นชีวิตของสัตว์ และเป็นเหตุให้เกิด จิตวิญญาณ การแสดง
การเคลื่อนไหว เป็นเหตุให้เกิดกรรม

When the form-name of plants transforms into the form-name of animals, this becomes the starting point of an animal's life and gives rise to the spirit-vehicle (vikīṭāṇa), its manifestation and movement—this becomes the cause for karma to arise.

สัตว์ชาติแรก มีแต่สร้างกรรมชั่ว สัตว์กินสัตว์ และ (มี) ความโกรธ โลก
หลง ตามเหตุปัจจัยภายนอกภายในที่มากระทบ กรรมที่สัตว์แสดง มี ตา
หู จมูก ลิ้น กาย ๕ อย่าง ไปกระทบกับ รูป เสียง กลิ่น รส สัมผัส ๕ อย่าง
แล้วมาประทับ บรรจุ บันทึก ถ่ายภาพ ติดอยู่กับ รูปปรมาณู ซึ่งเป็น
“สุขุมรูป” แฝงอยู่ในความว่าง เราไม่สามารถมองเห็นด้วยตาได้
ที่แฝงอยู่ในความว่างระว่างคั่น ตา หู จมูก ลิ้น กาย นั้นไว้ได้หมดสิ้น

The first generation of animals creates only unwholesome karma, eats other animals, and possesses anger, greed, and delusion according to external and internal circumstances that strike them. The karma which animals display has five senses—eye, ear, nose, tongue, and body—that strike against five objects—form, sound, smell, taste, and touch—then imprint, lodge, record, and photograph themselves onto the subtle atom (paramāṇu), which is the 'subtle form' hidden within the void. We cannot see it with the eyes, hidden as it is in the void that fills the interstices of the five senses.

เมื่อสัตว์ชาติแรกเกิดนี้ได้ตายลง มีกรรมชั่วอย่างเดียว
เป็นเหตุให้สัตว์ต้องเกิดอีก เพื่อให้สัตว์ต้อง ใช้นี้ กรรมชั่วที่ได้ทำไว้
แต่สัตว์เกิดขึ้นมาแล้วหายอมใช้นี้เกิดกันไม่ มันกลับ เพิ่มหนี้
ให้เป็นเหตุเกิดทวีคูณ ด้วยเพศผู้เพศเมีย เกิดเป็นสุขุมรูปติดอยู่ใน ๕
กองนี้ เป็นทวีคูณจนปัจจุบันชาติ

When this first-generation animal dies, it has only unwholesome karma, which causes the animal to be reborn to pay off that unwholesome karma. But when the animal is reborn, it does not pay off the debt; instead, it increases the debt, causing it to multiply through male and female, becoming subtle form attached to these five aggregates, multiplying until the present lifetime.

ดังนั้น ด้วยอำนาจกรรมชั่วในสุขุมรูป ๕ กอง ก็เกิดหมุนรวมกันเข้าเป็น “รูปปรมาณูกกลม” คงรูปอยู่ได้ด้วยการหมุนรอบตัวเอง มิหยุดนิ่ง เป็นคูหาให้จิตใจได้อาศัยอยู่ข้างใน เรียกว่า “รูปวิญญูญาณ” หรือจะเรียกว่า “รูปถอด” ก็ได้ เพราะถอดมาจากนามระวางคั่น ตา หู จมูก ลิ้น กาย นั่นเอง ซึ่งเป็นสุขุมรูปแฝงอยู่ในความว่าง รูปวิญญูญาณจึงมีชีวิตรอยู่คงทนอยู่ ยืนนานกว่ารูปหยาบ มีกรรมชั่วคอยรักษาให้หมุนคงรูปอยู่ ไม่มีเทพเจ้าองค์ใดฆ่าให้ตายได้ นอกจาก นิพพาน เท่านั้น รูปวิญญูญาณจึงจะสลาย

Therefore, through the power of unwholesome karma in the five aggregates of subtle form, they rotate together into a 'smooth atom-form,' maintaining its form through continuous rotation around itself without stopping, providing a dwelling for the spirit to reside within, called the 'form-spirit' (rūpaviññāṇa) or the 'extracted form' (rūpathoda), because it is extracted from the name-void that interspaces the five senses. This subtle form hidden in the void gives life to the form-spirit, causing it to endure and last longer than gross form, sustained by unwholesome karma that keeps it rotating and maintaining its form. No god can kill it except for Nibbāna alone.

ส่วนการแสดงกรรมของสัตว์ที่ประทับอยู่ในสุขุมรูป มีรูป ตา หู จมูก ลิ้น
กาย ๕ กองนั้น รวมกันเข้าเรียกว่า จิต จึงมี สำนักงานจิต
ติดอยู่ในวิญญาณ ๕ กอง รวมกันเป็นที่ทำงานของ จิตกลาง
แล้วไปติดต่อกับ ตา หู จมูก ลิ้น กาย ภายนอก ซึ่งเป็นสื่อติดต่อของจิต
ดังนั้น จิต กับ วิญญาณ จึงไม่เหมือนกัน จิตเป็นผู้รู้สึกนึกคิด
ส่วนวิญญาณเป็นคูหาให้จิตได้อาศัยอยู่ และเป็นยานพาหนะพาจิตไปเกิด
หรือจะไปไหน ๆ ก็ได้ เป็นผู้รักษา “สุขุมรูป” รูปที่ถอดจากรูปหยาบ
มีรูปเพศผู้ เพศเมีย รูป ตา หู จมูก ลิ้น กาย อยู่ในวิญญาณไว้ได้
เป็นเหตุเกิดสืบภพต่อชาติ

Regarding the display of karma of the animal residing in the subtle form, the five senses—eye, ear, nose, tongue, and body—combine together as what is called mind. Thus, there is a headquarters of mind attached to the five aggregates of the spirit-vehicle, combining together as the workplace of the central mind, then connecting with the five external senses—eye, ear, nose, tongue, and body—which are the mediums of the mind's contact. Therefore, mind and spirit-vehicle are not the same. Mind is the one who feels and thinks, while the spirit-vehicle is the dwelling-house for the mind to reside and the vehicle that carries the mind to rebirth or anywhere else, maintaining the 'subtle form'—the form extracted from gross form, with the appearance of male or female, with the five senses residing in the spirit-vehicle—becoming the cause for the continuation of rebirth and lifetimes.

เมื่อสัตว์ตาย ชีวิตร่างกายหยาบของภพภูมิชาตินั้น ๆ
ก็หมดไปตามอายุขัย (ของ) ชีวิตร่างกายหยาบของภูมิชาตินั้น ๆ
ส่วนชีวิตแท้ รูปปรมาณู วิญญาณ จะไม่ตายสลายตาม
จะต้องไปเกิดตามภพภูมิต่าง ๆ ตามเหตุปัจจัยของวัฏฏะ
หมุนเวียนเปลี่ยนไปด้วย

When the animal dies, the life of the gross body of that particular realm ends according to the lifespan of the gross body of that realm. But the true life, the subtle atom, and the spirit-vehicle do not die with it; they must go on to be reborn according to various realms according to the circumstances of saṃsāra, rotating and transforming.

ชีวิตแท้ รูปถอดหรือวิญญาณหมุนรอบตัวเองนี้เอง เป็นเหตุให้จิตเกิดดับ
สืบทอด คอยรับเหตุการณ์ภายนอกภายในที่มากกระทบ
จะดีหรือชั่วก็สะสมเข้าไว้ เป็นทุน เหตุเกิด เหตุดับ หรือปรุงแต่งต่อไป
จนกว่ากรรมชั่วเหตุเกิดจะหมดไป ชีวิตแท้ รูปถอดหรือวิญญาณ
ก็จะหยุดการหมุน รูปสุขุม “รูปวิญญาณ” ซึ่งเกิดมาจากกรรมชั่ว
สืบทอดมาแต่ชาติแรกเกิด ก็จะสลายแยกออกจากกันไป คงรูปอยู่ไม่ได้
มันก็จะกระจายไป ส่วนกิจกรรมดี ธรรมะที่ติดอยู่กับวิญญาณ
มันก็จะกระจายไปกับรูปปรมาณู
คงเหลือแต่ความว่างที่คั่นช่องว่างของรูปปรมาณูทุก ๆ ช่อง ฉะนั้น
โดยปราศจากรูปปรมาณู ความว่างนั้นจึงบริสุทธิ์และสว่าง
รวมเข้ากับความว่างบริสุทธิ์ สว่าง ของจักรวาลเดิม เข้าเป็นหนึ่ง เรียกว่า
“นิพพาน”

This true life, this subtle form or spirit-vehicle that rotates around itself, is what causes the mind to arise, cease, and continue, ever-receiving the external and internal events that strike it, accumulating whatever is good or bad as capital, as cause of arising, cause of ceasing, or further fabrication, until the unwholesome karma that causes arising is exhausted. Then this true life, this subtle form or spirit-vehicle, will cease its rotation; the subtle form 'form-spirit' which arose from unwholesome karma and has continued since the first lifetime will disintegrate and scatter. Good deeds and Dharma attached to the spirit-vehicle will scatter with the subtle atoms. What remains is the pure void filling every space between the atoms. Therefore, without the atoms, this void becomes pure and bright, merging into the pure and bright void of the universe itself, becoming one—this is called 'Nibbāna.'

เมื่อสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

พระองค์ทรงสร้างชีวิตพระพุทธศาสนาให้ก่อเกิดเป็นชีวิตอย่างบริบูรณ์ดังพระประสงค์

พระพุทธองค์จึงได้ทรงละวิภวตัณหานั้น เสด็จสู่อุपाติเสสนิพพาน คือ

เป็นผู้หมดสิ้นทุกตัณหา เป็นผู้ดับรอบ

โดยลักษณะการแห่งอุปาติเสสนิพพานของพระพุทธองค์ก็คือ

ลำดับแรก ก็เจริญฌานถึงสมาธิเข้าไปจนถึงสัญญาเวทยิตนิโรธ

หมายความว่า เข้าไปดับลึกสุดอยู่เหนือ “อรุปमान”

When the Blessed Buddha established the spiritual life of Buddhism to become complete in every way as he intended, he ascended to the Anupadisesa-Nibbāna (Nibbāna without remainder). In the manner of entering the Anupadisesa-Nibbāna, first he developed jhāna, entering deeply until reaching the Saṅkīṭavedayitanirodha—cessation of perception and feeling—which means entering into the cessation above the 'formless jhāna.'

ในวาระแรกนั้น พระองค์ยังไม่ได้ดับขันธต่าง ๆ
ให้สิ้นสนิทเป็นเด็ดขาดแต่อย่างใด
ยังเพียงเข้าไปเพื่อทรงกระบวนการแห่งการสູນิพพาน หรือนิโรธ
เป็นครั้งสุดท้ายแห่งชีวิต พุดง่าย ๆ ก็คือ สູสิ่งทีพระองค์ได้ทรงสร้าง
ได้ทรงพากเพียรก่อเป็นทาง เป็นแบบอย่างไว้ เป็นครั้งสุดท้าย
ซึ่งเรียกได้ว่า สิ่งอันเกิดจากทีพระองค์ได้ยอมอยู่กับธູลิตູทุกຸ
อันเป็นธູลิตູทุกຸทีมนุษย์ธรรมดา (เป็น) ผู้มีจิตหยาบเกินกว่าจะสัมผัสว่า
มันเป็นทุกຸ

At that initial stage, he had not completely extinguished the aggregates in a definitive way. He was merely entering into the process of moving toward Nibbāna or cessation as the final act of his life. Put simply, he was returning to what he had created and cultivated as the way and example—one last time, which can be said to be that which arose from his willingness to dwell with suffering—suffering that is so subtle that ordinary people with their gross minds cannot perceive it as suffering.

นี่แหละ กระบวนการกระทำจิตตน ให้ถึงซึ่งสัญญาเวทิตนโรธนั้น
เป็นกระบวนการที่พระอนุตรสัมมาสัมพุทธเจ้า
พระผู้เป็นยอดแห่งศาสนาในโลกเท่านั้น ที่ทรงค้นพบ
ทรงนำมาเผยแผ่แจ้งออกสู่สัตว์โลก ให้พึงปฏิบัติตาม
เมื่อทรงสิ่งซึ่งสุดท้ายแล้ว จึงได้ถอยกลับมาสู่สภาวะต้น คือ ปฐมฌาน
แล้วจึงตัดสินพระทัยสุดท้าย เสด็จดับขันธต่าง ๆ ไปทีละชั้น
วิญญูณชั้นแห่งชีวิต และร่างกายนั้น เพราะต้องดับสังขารชั้น
หรือสังขารธรรมชั้นแรกเสียก่อน วิญญูณชั้นจึงได้ดับ ดังนั้น
จึงไม่มีเชื้อใดเหลืออยู่แห่งวิญญูณชั้นที่หยাবนั้น

This is the process through which he brought his mind to attain that Saññāvedayitanirodha—a process which only the Anuttara-Sammasambuddha, the Supreme Buddha of the world, discovered and revealed to the world for sentient beings to practice. When he had done this final thing, he withdrew back into the first jhāna, then with his final determination, he extinguished the aggregates one by one: the viññāṇa-khaṇḍa (the consciousness aggregate) of his life and body, because the saṅkhāra-khaṇḍa (the aggregate of mental formations) or the inner dharma must be extinguished first, so the consciousness aggregate was extinguished; therefore, no seed whatsoever of the gross consciousness aggregate remained.

พระองค์เริ่มดับ สังขารขันธ์ หรือ สังขารธรรม ชั้นในสุดอีกที
อันจะส่งผลให้ก่อ วิวาทตัณหา ได้ชั้นหนึ่งเสียก่อน แล้วจึงได้เลื่อนเข้าสู่
ทุติยฌาน แล้วจึงดับ สัญญาขันธ์ เลื่อนเข้าสู่ ตติยฌาน
เมื่อพระองค์ดับสังขารขันธ์ หรือ สังขารธรรม ชั้นในสุดอีกที
ก็เป็นอันเลื่อนเข้าสู่ จตุตถฌาน คงมีแต่ เวทนาขันธ์ สุดท้ายแห่งชีวิต
นั้นแล คือ ลักษณะการแห่งขั้นสุดท้ายของการจะดับสิ้นไม่เหลือ

He began to extinguish the saṅkhāra-khanda or inner dharma which at the deepest level would produce craving for becoming (vibbava-tanhā), entering into the second jhāna, then extinguished the saṅgī-khanda (the aggregate of perception), entering into the third jhāna. When he extinguished the saṅkhāra-khanda or inner dharma at the deepest level yet again, he entered into the fourth jhāna, with only the vedanā-khanda (the aggregate of feeling)—the ultimate feeling of life—remaining, which is the nature of the final stage of complete extinction.

เมื่อพระองค์ดับ สังขารขันธ์ หรือ สังขารธรรม ใหญ่สุดท้ายที่มีทั้งสิ้นแล้ว
แล้วก็มาดับ เวทนาขันธ์ อันเป็น จิตขันธ์ หรือ นามขันธ์ ที่ในจิตส่วนใน
คือ ภวังคจิต เสียก่อน แล้วจึงได้ออกจาก จตุตถฌาน พร้อมกับมาดับ
จิตขันธ์ หรือ นามขันธ์ สุดท้ายจริง ๆ ของพระองค์เสียลงเพียงนั้น

When he had extinguished the grand final saṅkhāra-khanda or inner dharma, he then extinguished the vedanā-khanda—which is the citta-khanda or nāma-khanda (the aggregate of mind or name) at the inner level, that is, the bhavanga-citta (the life-continuum mind). Then he emerged from the fourth jhāna together with extinguishing the final true citta-khanda or nāma-khanda of his being.

นี่ พระองค์เข้าสู่นิพพานอย่างจริง ๆ อยู่ตรงนี้
พระองค์ไม่ได้เข้าสู่นิพพานในมานสมาบัติอะไรที่ไหนดอก
เมื่อพระองค์ออกจากจตุตถฌานแล้ว จิตชั้นหรือนามชั้นก็ดับพร้อม
ไม่มีอะไรเหลือ นั่นคือ พระองค์ดับเวทนาชั้นในภาวะจิตตื่น
หรือวิถีจิตปกติของมนุษย์ ครบพร้อมทั้งสติและสัมปชัญญะ
ไม่ถูกภาวะอื่นใดที่มาครอบงำอำพรางให้หลงใหลใด ๆ ทั้งสิ้น
เป็นภาวะแห่งตนเองอย่างบริบูรณ์

This is where he truly entered into Nibbāna. Here he did not enter Nibbāna through any jhāna whatsoever. When he emerged from the fourth jhāna, the consciousness aggregate or name aggregate was extinguished together. Nothing remained. That is, he extinguished the feeling aggregate while the mind was awake—in the ordinary mental process of a human being—complete with full mindfulness and clear awareness, not dominated or obscured by any other condition, creating delusion of any kind whatsoever—a state of absolute completeness unto himself.

เมื่อ เวทนาชั้น สดท้ายแท้ ๆ จริง ๆ ได้ถูกทำลายลงอย่างสนิท
จึงเป็นผู้บริสุทธิ์หมดสิ้นแล้ว ซึ่งสังขารธรรม และหมดเชื้อ จิตชั้น หรือ
นามชั้น ทั้งปวงใด ๆ ในพระองค์ท่าน ไม่มีเหลือ คงตั้งแต่ รูปชั้น
อันจะมีชีวิตนั้นไม่ได้แน่ เพราะรูปไม่ใช่ชีวิต หากสิ้นนามแล้ว ก็คือแท่ง
คือก้อนวัตถุหนึ่งเท่านั้นเอง

When the final true feeling aggregate was completely destroyed, he became utterly pure, free from all conditioning formations and devoid of every trace of consciousness aggregate or name aggregate within him. What remained was only the form aggregate, which cannot have life; for form is not life. When name is gone, it is merely a lump, merely an object of matter alone.

นั่นแล คือ ลำดับมาน ที่พระอนูรุธเถระเจ้าได้นำมานจิตเข้าไปดู
เป็นวิธีการดับโดยแท้ ดับโดยจริง โดยพระองค์เป็นผู้ดับเองเสียด้วย

*This is the sequence of jhānas which Ven. Anuruddha led his mind through
to behold: it is the method of extinguishing in truth, of genuinely
extinguishing, with the Buddha as the extinguisher himself.*

อ่านประกอบ

เกี่ยวกับธรรมเทศนานี้

“จิตคือพุทธะ” เป็นสำนวนธรรมที่ หลวงปู่ดูลย์ อตุโล (วัดบูรพาราม จ.สุรินทร์) นำมาแสดง ว่าด้วย “จิตหนึ่ง”

อันเป็นแก่นเดียวกับคำสอนสายการถ่ายทอดจิตในนิกายเซน

แล้วต่อด้วยการอธิบายเรื่องรูป-นาม ปริมาณ “รูปถอด”

และลำดับการดับขั้นเข้าสู่นิพพานของพระพุทธองค์ .

คำแปลภาษาอังกฤษเรียบเรียงโดยโมเดล Claude (Haiku) เพื่อการศึกษา

· อ่านคู่กับ อะตอม · ความว่าง · จิตหนึ่ง

ที่มาและการเผยแพร่

จิตคือพุทธะ — Mind is the Buddha

เผยแพร่เป็นธรรมทานในคลัง ปฏิจจนุสบาท · ต้นฉบับออนไลน์ <https://patija.aq1.co/article3.html>

ธรรมเทศนา หลวงปู่ดูลย์ อตุโล · คำแปลอังกฤษเรียบเรียงโดยโมเดล Claude (Haiku)

“สรรพทานัน ธรรมทานัน ชินาติ” — การให้ธรรมะเป็นทาน
ชนะการให้ทั้งปวง